

Croquis al natural del barri antic de Lleida

A

ra, el barri antic de la ciutat de Lleida, pel costat que confronta amb la Seu, és una rara mescla de bellesa quieta i bruta en les primeres hores del matí: el reg d'aspersió del jardí de la Seu, a prop de l'antic mercat del Pla, semblaria un lloc paradisiàc, amb arbres frondosos i gespa per llegir-hi versos o espesses novel·les, si no fos que els ulls afonats i malhumorats de les últimes botigueres que tenen la porta oberta desmenteixen aquella il·lusió de frescor matinal. La coqueteria de l'aparador d'una merceria es concreta en un ample mocador del coll, solitari. Una padrina estén la roba; una altra tria uns préssecs en una fruiteria. Uns xandalls negres com paracs, estesos al balcó, són un estandard de la misèria.

El barri antic ja no només és una ombra d'una ombra del passat sinó que ha estat tot ensorrat. El que havia estat el carrer la Palma ara ja és un pàrquing per als automòbils amb una carretera oberta i una obra esglaonada que té l'aire d'una obra pública d'una autovia al bell mig de la ciutat antiga.

Un àrab amb la cara inflada i botida a causa d'una o altra baralla és al mig del carrer Tallada xerrant amb un noi negre de mirada inexpressiva sota el sol d'octubre.

El bisbat de Lleida, al final del carrer Tallada, es protegeix del món exterior amb parets altes i una línia de filferrades per impedir que ningú d'estrany hi accedeixi. Enlloc més he vist filferrades i burxes metàl·liques amb una tirada immisericorde al símbol. Un capellà ancià, vestit tot de negre com un corb, a la manera antiga, hi fa via amb pas de tortuga.

El barri antic és un lloc de pas i de traspàs cap al carrer major o la passarel·la. Els viants caminen pel que resta del carrer La Palma com qui va per una ciutat bombardejada. A la plaça l'Ereta tot és buidat, amb l'ànima resseca i polsosa, amb una gran carcassa a mig bastir d'un edifici oficial nou.

La línia fronterera amb el viure burgès el marquen els últims edificis que freguen el trajecte d'Hisenda i el bisbat. De cop, a la Ram-

bla d'Aragó, entres en la vida tranquil·la i burgesa d'una ciutat plàcida, amb estudiants que xerren amb els cartipassos liles de la universitat de Lleida, els padrins i els joves que van a la biblioteca de la Maternitat. Unes passes marquen la frontera invisible entre dos mons: entre el brogit i el silenci; entre la cultura i l'abandó; entre el viure tímidament burgès i el viure marginal i espantat. Entre la rialla i el rene. Entre la confiança i la mirada tèrbola.

Caminant d'aquell ambient tens del capdamunt del carrer Cavallers –la llum matinal rajant pels balcons decrepits– fas cap a un món ampli ben alimentat i content de si mateix: quasi un bulevard burgès amb persones que pul·lulen. I riuen i viuen amb els papers al dia.

Al barri vell, un immigrant mira a esquerra i a dreta amb un posat nerviós; un altre defuig la mirada en cerca d'alguna cosa misteriosa. Un altre fuig, malfiat. De matí, no hi ha policia, però. És una societat descomposta, desintegrada, arrasada. Hi passes com un foraster entre ruïnes.

A la Panera uns paletes fan un sostre nou per a aquell edifici tan antic. L'església nova de sant Martí presenta els parterres de l'improbable jardí plens d'escombraries: cartons fets anar per dormir al ras, potser; plàstics, brutícia. L'edifici de Magisteri dorm el son dels justos com un cíclop que hagués estat eixorbat per Ulisses. Com una altra ruïna del passat que caurà pel seu propi pes.

A les tardes, l'espessor d'humanitat s'accentua: els carrers i les places són plens de gent que es parapeten a les cantonades. Sents llengües incomprensibles i, entre mirades furtives, tornes al brogit de la ciutat habitada.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

